

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

**ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ
75 НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ВИКЛАДАЧІВ АКАДЕМІЇ**

Одеса 2015

СЕКЦІЯ ТОВАРОЗНАВСТВА ТА ЕКСПЕРТИЗИ ТОВАРІВ

ДОСЛІДЖЕННЯ ІСТОРИЧНИХ ЕТАПІВ РОЗВИТКУ ТОВАРОЗНАВСТВА У РОЗВИНУТИХ КАПІТАЛІСТИЧНИХ КРАЇНАХ І УКРАЇНІ

**Кіров І.М., канд. хім. наук, доцент, Ткаченко О.Б., д-р техн. наук,
Когут С.Г., канд. с-госп. наук, доцент
Одеська національна академія харчових технологій**

На сучасному історичному етапі розвитку України на тлі перебудови, яка відбувається у науці та освіті, поширюється криза товарознавства як науки, спеціальності та навчальної дисципліни. З одного боку, завдання, які товарознавство виконувало у СРСР, є неактуальними у капіталістичній Україні, з іншого боку, у розвинутих капіталістичних країнах до складу яких рухається Україна, товарознавство на теперішній час не існує, як цілісна система суспільних знань, яка носить фундаментальний характер. Сьогодні в Україні у галузі вищої освіти відбувається дублювання: маркетологів, логістів, метрологів, та ін. випускають як спеціалізовані кафедри, так і кафедри товарознавства. Формально товарознавство відноситься до економічних наук, але при захисті дисертацій товарознавчого спрямування присуджуються звання кандидатів, докторів технічних наук.

Постає питання, чи зберегти і удосконалити в Україні науку «товарознавство» як цілісну систему суспільних знань, яка носить фундаментальний і прикладний характер або розшматувати її на окремі наукові дисципліни. Про серйозні наукові дослідження, які комплексно розглядають цю проблему та різні варіанти її вирішення, які б враховували всі можливі ризики, недоліки та переваги, авторам статті невідомо.

Завданням даної статті є дослідження закономірностей історичного розвитку товарознавства як науки в розвинутих капіталістичних країнах і в Україні, встановлення пріоритетів розвитку товарознавства та її можливої ролі у формуванні в Україні сучасної держави з соціально-орієнтованою ринковою економікою.

Виклад основного матеріалу дослідження. Наука товарознавство за визначенням К. Маркса «досліджує споживчу вартість товару» [1] та формує потреби споживача – є основою економіки. Споживча вартість товару це цінність товару для споживача, основна вхідна категорія економіки, без визначення якої трудова та мінова вартість (які визначають прибуток від продажу товару) втрачають сенс. У СРСР в умовах командно-адміністративної системи управління господарством, в умовах дефіциту товарів товарознавство досліджувало не споживчу вартість, а технології виробництва продукції та продукцію в технічному аспекті, які розкриваються у стандартах. У СРСР товарознавство – це не економічна, а прикладна природничо-технічна наука.

У розвитку товарознавства в умовах ринку, з моменту виникнення по сьогоднішній день виділяють три етапи: товарознавчо-описовий, товарознавчо-технологічний і товарознавчо-формулюючий [1]. Разом з тим, проведені дослідження дозволяють зробити висновок про наявність чотирьох класичних етапів розвитку товарознавства, які гармонічно пов'язують розвиток виробництва в країні з рівнем насичення ринку товарами переважно вітчизняного виробництва і особливий етап товарознавства, при якому в країні в умовах нерозвинутого виробництва або його спаду, насичення ринку товарами відбувається за рахунок імпорту. При дослідженні закономірностей розвитку товарознавства як науки враховувалися такі фактори: рівень розвитку виробництва і торгівлі, пріоритети товарознавства на різних етапах, співвідношення попиту до пропозиції товару, питання глобалізації, екології, культури.

До теми дослідження безпосередньо мають відношення 3-ій і 4-ий етапи розвитку товарознавства. Третій етап – товарознавчо-формулюючий (середина ХХ ст. – кінець ХХ ст.). В економічній теорії стверджується, що зростання багатства пов'язане зі зниженням собівартості товарів за рахунок перенесення виробництва до сировинних баз та дешевої робочої сили: відбувається глобалізація економіки. Вперше у розвинутих капіталістичних країнах ринок насичується товарами масового споживання – так званими споживацькими або іміджевими

товарами, які не є товарами першої необхідності. Формуються соціально-орієнтовані ринкові економіки, основними умовами існування яких є: демократична правова держава; забезпечення конкурентного середовища; розвинуте громадянське суспільство, які забезпечують саморегуляцію в усіх сферах суспільного життя. В товарознавстві: дослідження споживчої вартості концентруються на активізації маркетингу (кероване споживацтво). Наука товарознавства, яка розглядається виключно у комерційному аспекті, розпадається на такі наукові дисципліни: маркетинг, логістика, стандартизація, торгівля та ін. Четвертий етап розвитку товарознавства (кінець ХХ ст. – на сьогодні). Ринки перенасичені споживацькими товарами масового споживання. Подальше зростання багатства відбувається за рахунок торгівлі, пов'язане з формуванням нових споживацьких ринків, на яких переважають не товари у матеріальній формі, а послуги. Маркетинг, як агресивна форма товарознавства, формує споживчу вартість за рахунок активної маніпуляції свідомістю споживачів з метою мотивації споживачів до купівлі непотрібних товарів. Продовжується глобалізація світової економіки.

На 3-му і 4-му етапах споживацтво стає свого роду згубною залежністю. Людське щастя ставиться в залежність від рівня споживання, споживання стає метою і сенсом життя. Прикладом критики споживацтва в християнстві є звернення папи римського Іоанна Павла II «Centesimus Annus» (1991), згідно з яким споживацтво – один з найнебезпечніших наслідків радикальної форми капіталізму. Зростання промислового виробництва, яке призвано задовольняти ростучі потреби населення в непотрібних товарах, нав'язаних зомбуючою дією реклами, може рахуватися однією з важливіших причин глобального потепління, стихійних лих, виснаження запасів корисних копалин, вирубки лесів та ін. Ідеологія споживацтва, яка використовує принцип – «використай и викинь», приводить до того, що світові екосистеми страждають від неймовірної кількості сміття, в тому числі сміття високотехнологічного.

В Україні після розпаду СРСР і до сьогодні товарознавство знаходиться на перехідному етапі від соціалістичної до капіталістичної моделі комерційного товарознавства, яка характеризується недостатнім розвитком власного виробництва і насиченням ринку товарами за рахунок імпорту, в першу чергу споживацьких товарів.

Разом з тим, товарознавча наука в Україні в змозі оцінити і поширити позитивний досвід розвинутих капіталістичних країн у побудові соціально-орієнтованої ринкової економіки в Україні і запобігти тим негативним тенденціям які характерні для 3-го і 4-го етапу розвитку товарознавства. Можливості товарознавства в Україні не вичерпані і можуть бути ефективно використані при формуванні товарознавства за трьома пріоритетними напрямками, які відповідають інтересам суб'єктів товарознавства: 1-ий напрям: Комерційне товарознавство (суб'єкт – підприємець); 2-ий напрям: Споживча політика держави (суб'єкт – держава); 3-ій напрям: Формування громадянського суспільства у частині захисту прав споживачів (суб'єкт – споживач). Теоретичні основи товарознавства повинні дати інструменти для розв'язання конфлікту інтересів між суб'єктами товарознавства з пріоритетом інтересів споживача за трьома напрямками, за якими формується споживча вартість товару. Це якість товару, якість умов надання комерційних послуг і якість формування потреб споживача, яка визначається співвідношенням споживчих (корисних) і споживацьких потреб.

Висновки

В Україні збережені товарознавча інфраструктура і висококваліфіковані кадри. При правильній постановці завдання товарознавство в Україні стане теоретичною основою великої кількості прикладних наук, які забезпечують стабільний розвиток економіки і які необхідно обслуговувати з точки зору методології, систематизації, єдиної термінології, аналізу і синтезу, розповсюдження перспективних наукових досягнень, напрямів і методів дослідження.

Література

1. Кузьменко О.В. Теоретичні основи товарознавства: /О.В. Кузьменко, О.Р. Сергєєва – Дніпропетровськ: Видавництво ДУЕП, 2008. – 107 с.

ЗМІСТ

ДОСЛІДЖЕННЯ ІСТОРИЧНИХ ЕТАПІВ РОЗВИТКУ ТОВАРОЗНАВСТВА У РОЗВИНУТИХ КАПІТАЛІСТИЧНИХ КРАЇНАХ І УКРАЇНІ	
Кіров І.М., Ткаченко О.Б., Когут С.Г.....	75
ПРОБЛЕМИ ОЦІНКИ ЯКОСТІ ЗЕРНОВИХ ПРОДУКТІВ	
Когут С.Г.....	77
PEST – АНАЛІЗ МАРКЕТИНГОВОГО СЕРЕДОВИЩА ПІДПРИЄМСТВ З ВИРОБНИЦТВА КОМБІКОРМІВ ДЛЯ ДЕКОРАТИВНОЇ ТА СПІВУЧОЇ ПТИЦІ	
Мардар М.Р., Єгоров Б.В., Бордун Т.В., Кручек О.А., Пономаренко Т.....	78

СЕКЦІЯ ЕКОЛОГІЯ ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ І ВИРОБНИЦТВ

БЕЗРЕАГЕНТНИЙ МЕТОД ОЧИЩЕННЯ СТІЧНИХ ВОД ОЛІЙНОЖИРОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ	
Бондар С.М.....	80
ПІДВИЩЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ М'ЯСОПЕРЕРОБНОГО ПІДПРИЄМСТВА ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ МЕТОДИКИ РЕСУРСОЕФЕКТИВНОГО ТА БІЛЬШ ЧИСТОГО ВИРОБНИЦТВА	
Кіріак Г.В., Чернишова О.О.....	81
УПРАВЛІННЯ ЕКОЛОГІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ ВИНОРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ	
Крусір Г.В., Соколова І.Ф.....	83
ОЦІНКА БЕЗПЕКИ БОРОШНЯНИХ ВИРОБІВ МЕТОДОМ БІОТЕСТУВАННЯ	
Крусір Г.В., Кондратенко І.П.....	85
ОСОБЛИВОСТІ РОЗРАХУНКУ ЕМІСІЇ ПАРНИКОВИХ ГАЗІВ ДЛЯ ЛОКАЛЬНИХ ОЧИСНИХ СПОРУД	
Шевченко Р.І., Крестінков І.С.....	87

СЕКЦІЯ ХІМІЯ ПРИРОДНИХ СПОЛУК ТА БІОЛОГІЧНО-АКТИВНИХ РЕЧОВИН

ОТРИМАННЯ ГЕМІЦЕЛЮЛОЗ З КАВОВОГО ШЛАМУ	
Антіпіна О.О.....	89
ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ЗАСТОСУВАННЯ ГУМІАРАБІКУ У ВИРОБНИЦТВІ ДІЄТИЧНИХ ДОБАВОК І ФУНКЦІОНАЛЬНИХ ПРОДУКТІВ ХАРЧУВАННЯ	
Черно Н.К., Гураль Л.С., Куріленко А.П.....	90
ОТРИМАННЯ БІОЛОГІЧНО АКТИВНИХ КОМПОНЕНТІВ КЛІТИННИХ СТІНОК ПОЛІВИДОВОЇ БАКТЕРІАЛЬНОЇ ЗАКВАСКИ ФЕРМЕНТАТИВНИМ СПОСОБОМ	
Черно Н.К., Капустян А.І., Сіленко М.В.....	92
ДІЄТИЧНА ДОБАВКА З АДАПТОГЕННОЮ АКТИВНІСТЮ НА ОСНОВІ БІОПОЛІМЕРІВ ПЕЧЕРИЦІ ДВОСПОРОВОЇ	
Черно Н.К., Озоліна С.О., Нікітіна О.В.....	93
БЕТА-ГЛЮКАН ДРІЖДЖІВ ЯК ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ ІНГРЕДІЄНТ ПРОДУКТІВ ХАРЧУВАННЯ	
Черно Н.К., Шапкіна К.І., Кудряшова Ю.Є.....	94

СЕКЦІЯ ХІМІЯ І БІОТЕХНОЛОГІЯ МОЛОЧНИХ ПРОДУКТІВ, ЖИРІВ ТА ПАРФУМЕРНО-КОСМЕТИЧНИХ ЗАСОБІВ

ЗАСТОСУВАННЯ ТЕРМОСТАТНОГО СПОСОБУ ВИРОБНИЦТВА У ТЕХНОЛОГІЇ БІЛКОВОЇ ПАСТИ ДЛЯ ДИТЯЧОГО ХАРЧУВАННЯ	
Ткаченко Н.А., Українцева Ю.С.....	95
ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ МОНОКУЛЬТУР <i>Bifidobacterium animalis</i> Vb-12 У СПРЕДАХ ФУНКЦІОНАЛЬНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ	
Ткаченко Н.А., Куренкова О.О.....	98
ЗАКВАСУВАЛЬНА КОМПОЗИЦІЯ ДЛЯ ВИРОБНИЦТВА КИСЛОМОЛОЧНИХ ПРОДУКТІВ ДЛЯ ЛЮДЕЙ З СЕРЦЕВО-СУДИННИМИ ЗАХВОРЮВАННЯМИ	
Ткаченко Н.А., Окуневська С.О.....	100
РОЗРОБКА ТЕХНОЛОГІЇ КИСЛОМОЛОЧНИХ НАПОЇВ ЗІ СТЕВІЄЮ	
Ізбаш Є.О.....	102
ПОЛІГЕКСАМЕТИЛЕНГУАНІДІН ГІДРОХЛОРИД ЯК ФАКТОР ВПЛИВУ НА ТЕРМІН ЗБЕРІГАННЯ ПАСТЕРИЗОВАНОГО МОЛОКА	
Дюдіна І.А.....	104
ВИРОБНИЦТВО МОРОЗИВА СПЕЦІАЛЬНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ	
Шарахматова Т.Є.....	106
РОЗРОБКА ТЕХНОЛОГІЇ НАПОЇВ ДІЄТИЧНОГО ХАРЧУВАННЯ НА ОСНОВІ МОЛОЧНОЇ СИРОВАТКИ	
Чабанова О.Б., Бондар С.М., Недова О.Ф., Чабанова А.А.....	108

Наукове видання

Збірник тез доповідей 75 наукової конференції викладачів академії
20 – 24 квітня 2015 р.

Матеріали, занесені до збірника, друкуються за авторськими оригіналами
За достовірність інформації відповідає автор публікації

Під загальною редакцією Заслуженого діяча науки і техніки України,
д-ра техн. наук, професора Б.В. Єгорова
Укладач Т.Л. Дьяченко

Редакційна колегія

Голова

Єгоров Б.В., д.т.н., професор

Заступник голови

Капрельянц Л.В., д.т.н., професор

Члени колегії:

Бельтюкова С.В., д.х.н., професор

Бурдо О.Г., д.т.н., професор

Волков В.Е., д.т.н., доцент

Гладушняк О.К., д.т.н., професор

Гапонюк О.І., д.т.н., професор

Іоргачова К.Г., д.т.н., професор

Павлов О.І., д.е.н., професор

Станкевич Г.М., д.т.н., професор

Савенко І.І., д.е.н., професор

Ткаченко Н. А., д.т.н., професор

Хобін В.А., д.т.н., професор

Хмельнюк М.Г., д.т.н., професор

Черно Н.К., д.т.н., професор